

La festa de Sant Joan Bosco

L'ARBRE SALESIÀ

Narcís Frigola
Director de l'Obra
Salesiana

L'arbre salesià és una arbre bicentenari. Va iniciar el seu creixement ara fa 200 anys a l'Beccí, un petit plogaret del Piemont (nord d'Itàlia) amb el naixement de Joan Bosco. Un allot que va conèixer el dolor i la solitud de la orfanat quan tenia 2 anys, havia d'esdevenir pare de milers de fets i a llot orfes i abandonats; pare i fundador d'una gran família educativa.

❖ **ARRELS DE L'ARBRE?** La vida la fe. Una fe d'home de camp. Ferma i senzilla. Vital i compromesa. Aquesta fe robusta impregnada d'esperança va comptar sempre amb la confiança en els fets i adolescents. A ells va atorgar tot d'una el protagonisme de la seva acció educativa. Ell va estimar els joves: «Tota la meva vida és vostra», i sobretot va saber-se fer estimar.

❖ **EL SEU TRONC?** El tronc que sosté visiblement aquest gran arbre és el Sistema Preventiu. Més enllà d'un sistema educatiu és una espiritualitat. Les tres peces claus del Sistema Preventiu fan referència

cia a l'amorevolezza, a la raó i a la religió.

Amorevolezza vol dir viure apassionadament la bondat, Per quin camí? Es tracta de cultivar la paternitat/maternitat i manifestar-la, amb amabilitat i paciència, lluitant contra tota mena de presses. «Que se'n adonin que són estimats».

Raó per ajudar a construir pensament. Es tracta de fer possible persones a la recerca apassionada de la veritat. Com fer-ho? motivar per cultivar la lectura, «sense lectura no hi ha pensament», i el diàleg «Forma suprema de recerca de la veritat».

Religió per obrir al sentit i la felicitat plena (no al nihilisme). Les cletxa del sentit ens pot arribar a través de la contemplació de la bellesa. Com arribar-hi? el silenci i la interiorització ens hi portaran. «Només en el silenci es comença a escoltar». Anar a l'interior -la pròpia llar, aquella part eterna d'un mateix per propiciar trobar-se, situar-se en el món, i trobar Déu.

❖ **ELS SEUS FRUITS:** A la mort de D. Bosco els salesians eren 774 i els novicis 267, distribuïts en 57 centres a Europa i Amèrica del Sud. Les salesianes eren 313 i

de les grans ciutats del primer i del tercer món.

El millor fruit de l'arbre salesià es veu en el compromís de milers d'homes i dones, arreu del món, que comparteixen el seu esperit i la seva pedagogia. Es veu també en tantes presències dedicades als joves més pobres. On hi ha

els més pobres i abandonats: fills de l'ebolia, orfes de la guerra, víctimes de la fam o de l'analfabetisme, allí hi ha el desig de fer-se presents els fills de Don Bosco. El darrer capítol General dels salesians els ha recordat que han de ser una Congregació de pobres i per als pobres, perquè com Don Bosco aquesta és la manera de viure amb radicalitat l'Evangeli, i de estar més disponibles a les exigències dels joves.

La seva pedagogia, el sistema Preventiu, avui actualitzat per les noves corrents pedagògiques, i purificat dels seus anacronismes, cerca un lloc preferent en la resposta als nous reptes de l'educació i de les noves pobres. Observant l'arbre salesià podem percebre-hi maduresa, història, vida, organicitat, força i humilitat, bellesa i compromís. El seu ramatge curull de noms ens fa sentir orgullosos als qui hi habitem.

El millor fruit de l'arbre salesià es veu en el compromís de milers d'homes i dones, arreu del món, que comparteixen el seu esperit i la seva pedagogia

estaven a 50 presències. Avui l'arbre salesià estén les seves branques a més de 130 països. Més de 30.000 religiosos salesians i salesianes; milers de cases arreu del món. L'obra de D. Bosco s'irradia arreu del món a través de múltiples i variades presències. Presència al món de l'educació en especial en el món de la formació professional. Presència al món de l'Evangeltzació. Presència en els mitjans de comunicació social. Presència a les missions. Presència als barris més marginals

Hoy se cumplen 150 años de su nacimiento

¡BON #ANYRUIZIPABLO!

Lucas Pons Bedoya
Secretari Foment
Cultural de Menorca

Tal día como hoy hace 150 años, -el día 26 de enero de 1865-, nació en Es Castell Angel Ruiz i Pablo, uno de los menorquines más ilustres y versados en literatura que ha dado nuestra isla. Desde joven demostró su destreza literaria. Se inició en el periodismo escribiendo en la prensa menorquina, colaborando en periódicos de Maó, Ciutadella y posteriormente de Palma de Mallorca. Ruiz i Pablo se dio a conocer en el mundo de las letras con gran predilección, escribió poesía pero se destacó en la novela y el costumbrismo. Parte de su obra está escrita en menorquín, -sí, en menorquín, su lengua materna-, muy elogiada desde la crítica. Según él escribía en menorquín porque quería estimular la lectura en nuestro rico lenguaje insular, y al mismo tiempo quería impulsar su escritura. Como bien dice en el prólogo del libro «Per fer gana» explica los motivos de por qué escribía en menorquín: «[...] perquè voldria que obligués ses ganes de voler llegir es menorquí; perquè donaria qualque cosa perquè fes gana d'escriure! [...]». Con la esperanza y modestia de que otros escritores con más arte que él siguieran sus pasos.

Hijo de padre castellano, también publicó varios libros en la lengua de Cervantes. Como escritor de costumbres y apólogo, ocupó un lugar muy distinguido en la literatura española contemporánea. Sus novelas comenzaron a hacer sentir pasión y afecto, demostrando ser un literato ingenioso y entretenido.

❖ **CULPA DE LA CRISIS** que vivió la economía menorquina, en 1911 se vio obligado a trasladarse con su numerosa familia en Barcelona y colaboró en periódicos de dicha ciudad, -donde escribió en catalán, con lo cual a lo largo de su vida escribió en menorquín, castellano y catalán- y también colaboró en la prensa de Madrid.

Menorca, a la que nunca volvió, fue la musa inspiradora de sus mejores obras. Su vida no fue para él del todo amable ni fácil, a pesar de ello nos dejó un prestigioso legado literario. Murió a los 62 años en Barcelona, rodeado de los suyos, que tanto amaba, el 15 de noviembre de 1927. Sus restos descansan en un modesto cementerio de Barcelona, enterrado frente al mar, el mismo que baña la isla de Menorca.

Aprovechando que el 2015 coincide con el 150 aniversario de su nacimiento el CIME ha declarado este año como Any Ruiz i Pablo, propuesta de Foment Cultural de Menorca para homenajear a nuestro intelectual e impulsar, como él quería, nuestra lengua menorquina entre los jóvenes de la isla. Lamentablemente

Menorca, a la que nunca volvió, fue la musa inspiradora de sus mejores obras. Su vida no fue para él del todo amable ni fácil, a pesar de ello nos dejó un prestigioso legado literario.

estuvieran preocupados únicamente por impulsar el catalán estándar?

Debemos felicitar al Consell Insular de Menorca por acoger esta iniciativa surgida desde la misma sociedad civil menorquina, pero

debemos pedirle su compromiso a recabar por todos los medios el honor a nuestra realidad lingüística e impulsar proyectos en su defensa, promoviendo iniciativas para motivar la introducción literaria en nuestro lenguaje insular como el exitoso *Prèmit Joan Benejam*, en honor a otro hijo ilustre de nuestra Isla.

❖ **QUE EL ANY RUIZ I PABLO** sirva para concienciarlos de que la lengua menorquina es patrimonio de todos los menorquines, que todos deberíamos proteger, utilizar y fomentar. Que la producción literaria y la trayectoria en el arte de las letras (menorquinas); que nos dejó Ruiz i Pablo no haya sido en vano.

Cómo dijo el maestro: «jo no escric per donar gust a tothom, sinó per dir lo que trob i perquè prenguin pedreta es qui viuiguin».

desde el Departamento Insular de Cultura, Patrimonio y Educación se ha desatendido la petición, convocando un concurso literario únicamente en catalán, cuando la propuesta de *Foment Cultural* era un concurso en menorquín; ¿abiertito, por qué no, también al castellano y al catalán. Opino, como muchos menorquines, que convocar un premio para «estimular la llengua catalana entre els joves de l'illa» resulta poco natural y postizo para nosotros los menorquines. ¿No hubiese sido mejor convocar un concurso literario en menorquín para conmemorar el nacimiento de tan ilustre escritor? En lengua menorquina, como hizo en parte de su obra, en menorquín auténtico, espontáneo y pintoresco. ¿mejor, no? ¿Qué pensaría Ruiz i Pablo de que en el siglo XXI, en plena democracia, la lengua menorquina estuviera marginada y nuestros gobernantes